

Suomen ELFin näkemys energia- ja ilmastostrategian keskeisistä sähkömarkkinalinjauksista

ELFin mielipide on, että ensisijaisesti energia- ja ilmastostrategian tulee tukea suomalaisten yritysten kansainvälistä ja kansallista kilpailukykyä. Sen tulee myös mahdollistaa kansainvälisten sopimusten tavoitteiden saavuttaminen. Näiden tavoitteiden toteutuminen etuajassa ei ole perusteltua, jos samalla yritysten kyky kilpailla ja työllistää heikkenee.

Suomen kantaverkkoa on kehitettävä siten, että Suomi voidaan pitää yhtenäisenä hinta-alueena. Suomen sähkömarkkinoiden sisäiset pullonkaulatilanteet tulee hoitaa sähköverkon siirtokapasiteettia kehittämällä ja vastakaupoilla.

Sähkömarkkinoiden läpinäkyvyyttä ja markkinavalvontaa tulee systemaattisesti kehittää. Erityisesti säätösähkömarkkinoiden hintasignaalin tulisi olla kaikkien sähkömarkkinaosapuolten saatavissa reaaliaikaisesti. Sähkön käyttäjien mahdollisuus kysyntäjoustoon paranee merkittävästi, jos hintatiedot ovat kunnossa.

Sähkön tuotantoon ja kulutukseen kohdistuvien investointien sääntelyä tulee selkeyttää ja vähentää.

Sähköenergia

Suomeen tuodaan runsaasti sähköä Ruotsista, jossa sähkön markkinahinta on merkittävästi Suomea alhaisempi. Hintaero sähköenergiassa antaa selvän signaalin uuden siirtoyhteyden tarpeellisuudesta maiden välille. Vaikka Pohjoismaissa tulevat ydinvoiman investoinnit ja alasajot voivat parantaa Suomen kilpailu- ja rajasiirtotilannetta, hyvin toimivien monikansallisten sähkömarkkinoiden perustana ovat nyt ja tulevaisuudessa vahvat siirtoyhteydet.

Suomen kansantalouden etu on saada omaan maahamme markkinaehtoisia investointeja sähköntuotantoon. Mahdollisiin sähkön tuotantomuotoihin ei tule tehdä tarpeettomia rajoituksia, vaan antaa markkinoiden toimia ja sallia kaikki ympäristö- ja muut normit täyttävät voimalliset.

Mahdolliset sähkömarkkinoihin liittyvät tukimekanismit tulee kohdentaa vain uusiin kokeiluasteella oleviin tuotantomuotoihin ja sähköjärjestelmän joustavuutta lisääviin toimiin. Näitä ovat auringon parempaan hyödyntämiseen, erilaiset kysynnän joustoon sekä sähkön ja lämmön varastointiin liittyvät ratkaisut.

Uusiutuvista tuotantomuodoista tuulivoima on jo saavuttanut riittävän volyymin ja valmistuksen tehokkuuden asteen, joten siihen kohdistuva uusi tuki ei enää ole sähkömarkkinoiden kokonaisedun mukaista vaan vääristää kilpailua markkinoilla.

Sähköteho

Pohjoismaiseen ja Suomen sähköjärjestelmään rakennetaan yhä enemmän alhaisen marginaalikustannuksen tuotantoa, joka ei pysty takaamaan tehoa silloin, kun sitä erityisesti tarvitaan. Tehon riittävydestä on tulossa sähkömarkkinoilla merkittävä haaste Suomelle.

Ensisijaiset ratkaisut tehon riittävyyden hallintaan ovat sähköjärjestelmän vahvistaminen (uudet siirtoyhteydet) ja joustavuuden lisääminen eli markkinaehtoinen kysynnän hintajousto.

Mahdollisten strategisten tehoreservien tulee olla oikein mitoitettuja, kustannustehokkaita ja Suomen teollisuuden, palveluiden sekä kaupan kilpailukykyä edistäviä. Nyt julkisuudessa olleet ratkaisuvaihtoehdot ovat osoittautuneet kohtuuttoman kalliiksi, kun niitä verrataan saatavaan hyötyyn.

Sähkön markkinahinta pohjoismaissa on alhainen. Edes Suomessa, jossa hinta on muita Pohjoismaita korkeampi, hintataso ei riitä turvaamaan korvausinvestointeja yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotantoon, joka on energiatehokkuudeltaan ylivertaisen tehokas tuotantomuoto. Suomessa tulisi varmentaa tilapäinen järjestely, jolla saataisiin säilytettyä taloudellinen mielekkyys yhdyskunnissa ja teollisuudessa yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotannon korvausinvestointeihin. Tehon riittävyyden kannalta nämä voimalaitokset yhdessä ydinvoimalaitosten kanssa muodostavat Suomen sähköjärjestelmän tehoselkärangan.

ELFI vastustaa kapasiteettimarkkinoiden syntymistä Suomeen. Jos EU:n alueella päätetään kapasiteettimarkkinoiden yhteisistä säännöistä, olisi niihin sisällytettävä alueellinen ja teknologianeutraali kilpailu.

Kansainvälisten ilmastosopimusten vaikutus sähkömarkkinoihin

Joulukuussa 2015 tehty Pariisin sopimus ei luo yhtenäistä toimintaympäristöä, jossa kaikille sähkökäyttäjille kohdentuisi yhtäläinen hinta CO₂:lle. Tämä on hyvin huolestuttavaa, sillä riski teollisuuden hiilivuodosta on edelleen olemassa.

ELFIN näkemys on, että päästövähennyksiä ja kansallista kilpailukykyä on haettava uusista ratkaisuista. Painopiste tulisi suunnata Suomessa päästöjä vähentäviin innovaatioihin ja niihin liittyviin investointeihin. Strategiset kehityskohteet on kohdistettava sähkön tuotannosta entistä enemmän kulutukseen. Suurimmat kansalliset kilpailuedut on saavutettavissa edistämällä sähkön käytön uusia innovaatiota ja teknologioita tehtaissa ja kiinteistöissä.

Nykyiset EU:n lupaukset vuodelle 2030 ovat huomattavasti muita maita ja alueita tiukemmat. Niitä ei ole syytä enää tiukentaa. EU:n tavoitteena ei voi olla oman teollisen kilpailukyvyyn rapauttaminen uusien tiukemmin tavoitteiden. Suomen tulee kannustaa EU:ta odottamaan muiden maiden konkreettisia lupauksia ja ohjelmia CO₂-päästöjen vähentämiseksi ennen mahdollisia uusia sitoumuksia.

Sovitut EU:n päästövähennykset tulevat nostamaan päästökaupattavaa CO₂:n hintaa. Suomessa on tarpeen ottaa käyttöön täysimääräisesti päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensointi, jotta suomalainen teollisuus ei menetä kilpailukykyään päästöoikeuden hinnan noustessa.

Suomen ELFI Oy

Toimitusjohtaja
Pasi Kuokkanen